

Jan Holm Mortensen
**Jesus og de
jødiske fester**

Israels festkalender som guide
til Det Nye Testamente

Det kristne kirkeår

Jul

Påske

Pinse

Det jødiske "kirkeår"

Påske

Pinse

Løvhytttefest

Sinajpagtens festkalender

Tre valfarts-høstfester

2 Mos
23 og 34

1. Usyrede brøds fest
(byghøsten)

2. Kornhøstfesten
“Ugefesten” for hvedehøsten

3. Frugthøstfesten
“Indsamlingsfesten”

Syv fester

3 Mos 23
og 5 Mos 16

- (Sabbat)
 - Påske
 - Usyrede brøds fest
 - Førstegrøden af kornet
 - Ugefesten (Pinse) - *Valfartsfest*
-
- Hornblæsning
 - Forsoningsdagen
 - Løvhyttefesten - *Valfartsfest*

Et dobbelt perspektiv

Fest for Skaberen

Usyrede brød

Kornhøstfesten

Frugthøstfesten

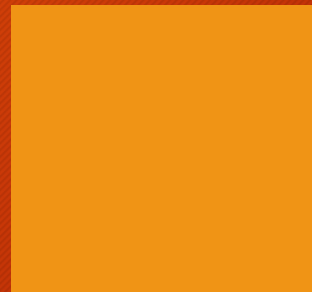
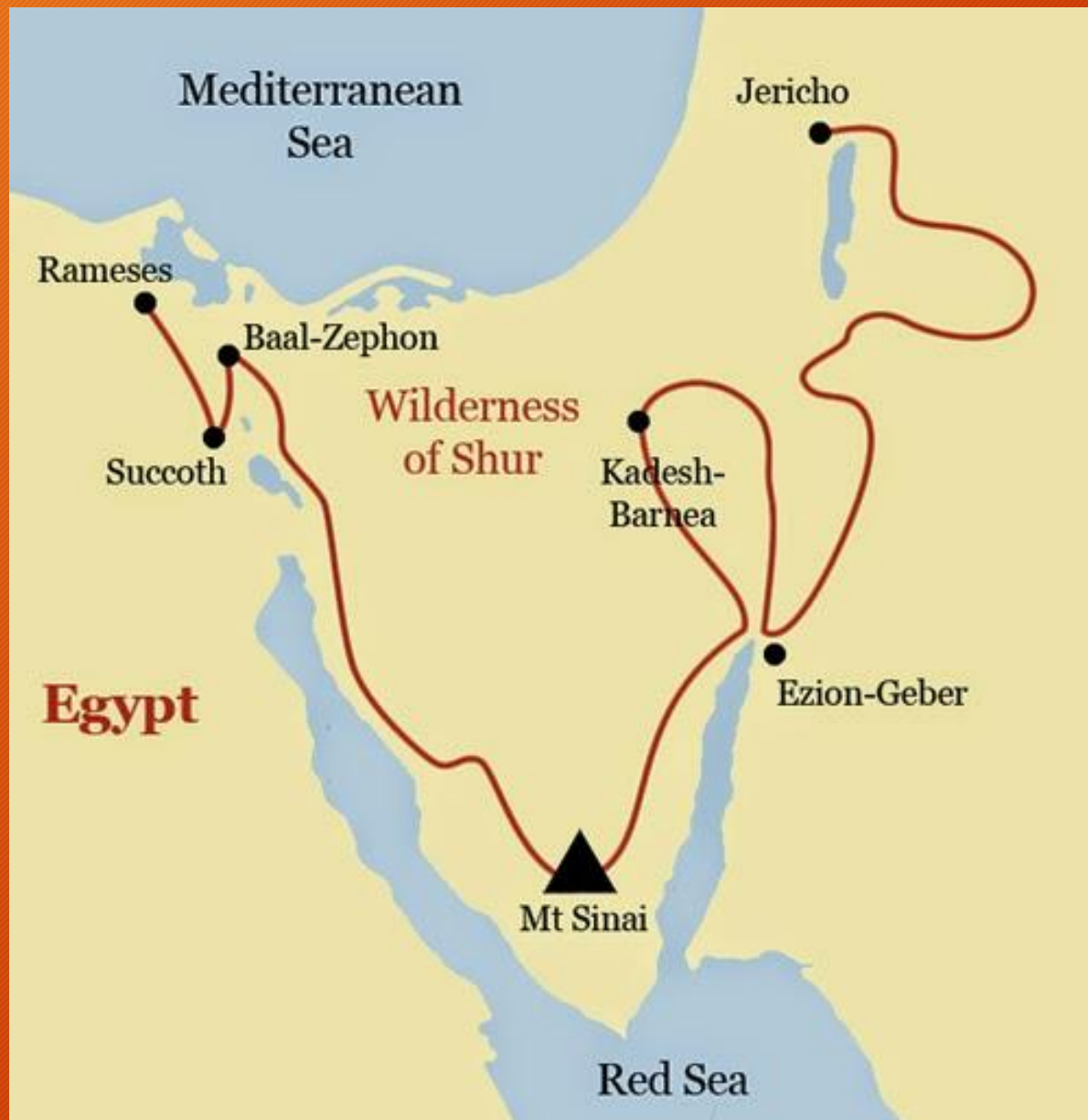

Fest for Frelseren

Påske (exodus)

Pinse (pagten)

Løvhyttefesten (?)

Løvhytttefesten i GT Sukkot

Frugthøsten - *Indsamlingsfesten*

Festårets klimaks

- I syvende måned
 - Sabbatsmåned: fuldendelse, hvile, frelse
- Afsluttende høstfest for *hele* året
 - ”tærskepladsen”; ”hele din afgrøde”, 5 Mos 16
- Overflødigshorn af ofre, 4 Mos 29
 - 13, 12, 11, 10, 9, 8 og 7 tyrekalve (70 i alt)
- En ekstra festdag: syv dage + ottende dagen
- ”derfor skal du være glad”
- ”Festen”, Ez 45,23

Bo i løvhytter i syv dage

3 Mos 23,
39-42

På den femtende dag i denne syvende måned, når I høster landets afgrøde, skal I fejre Herrens fest i syv dage. Den første og den ottende dag skal være hviledag. Den første dag skal I tage frugter af prægtige træer, palmegrene og grene af løvrige træer og af popler, og I skal glæde jer for Herren jeres Guds ansigt i syv dage. I skal fejre den som fest for Herren syv dage hvert år. Det skal være en eviggyldig ordning for jer, slægt efter slægt; i den syvende måned skal I fejre den. I skal bo i løvhytter syv dage; hver indfødt israelit skal bo i løvhytte... ”

Betydningen af Løvhytten?

”at jeg lod israelitterne bo i løvhytter, da jeg førte dem ud af Egypten” (3 Mos 23,43)

”for at de kommende slægter
skal vide - hvad?”

”at jeg lod jer bo i løvhytter”?

... men de 40 år i ørkenen var
en tid med straf og prøvelse??

Nøgle: 5 Mos 8,7-18

Ørkentiden: En idealtid

Tag jer i agt, at I ikke glemmer den Gud, der førte jer gennem den store og farlige ørken med slanger og skorpioner, og som midt i dette udtørrede land lod vand vælde frem fra den nøgne klippe! Han gav jer manna i ørkenen - mad, som jeres forfædre aldrig har smagt - for at ydmyge jer, så jeres tillid til ham kunne vokse, og han kunne velsigne jer.

Fra 5 Mos 8,7-18

Ørkentiden: En idealtid

Han førte dem i skyen om dagen og i lysende ild om natten. Han kløvede klipper i ørkenen og gav dem vand, rigeligt som det store dyb; han lod kilder strømme ud fra klippen, vandet løbe ned som floder...

...Så lod han sit folk bryde op som en fåreflok og ledte dem i ørkenen som en hjord.

Sl 78,14-15.52

- 2 Mos 13,21-22: ildsøjlen, lyset
- 2 Mos 15,22-17,7: vandet og manna'en

Frelshistorisk pointe?

Fest for Skaberen

Usyrede brøds fest

Kornhøstfesten

Frugthøstfesten

Fest for Frelseren

Påske (udvandring)

Pinse (pagten)

Løvhyttefesten (~~landet~~)
(på vej mod det
forjættede land)

Betydningen af Løvhytten

Når du kommer ind i det forjættede land – og bor i fine huse, så glem ikke, at Herren er din eneste ”faste bolig” (Sl 90,1)

Husk!

Løvhyttefesten profetisk

Es 4,3-6

- ”Over Zions bjerg ... en sky om dagen og ... ild om natten”.
- ”En hytte (*sukka*), som kan skygge mod heden om dagen og give ly og læ mod skybrud og regn”.

Es 48

- ”Vand fra klippen lader han strømme til dem, han kløver klippen, så vandet flyder.”

Es 60

- ”Folkeslag skal komme til dit lys”.

Et profetisk perspektiv

Ez 34

- ”Jeg afsætter dem som fårehyrder ... For dette siger Gud Herren: Jeg vil selv søge efter mine får og holde øje med dem” (v. 10-11).

Ez 37

- ”Min tjener David skal være konge over dem, og de skal alle have én hyrde” ...”min bolig skal være hos dem” (v. 24.27)

Ez 47

- Tempelkilden, der giver nyt liv ved Dødehavet

Løvhyttetefesten profetisk

Zak 14

- ”Oliebjerget skal spaltes i to”
- ”der skal være lyst ved aftenstid”
- ”levende vand skal strømme ud fra Jerusalem”
- ”Herren konge, hans navn ét”
- Folkeslagene skal drage op til løvhyttetefest

Frelshistorisk forløb

Fest for Skaberen

Fest for Frelseren

Usyrede brøds fest Påske (forløsning)

Kornhøstfesten Pinse (helligelse)

Frugthøstfesten Løvhyttefesten (frelse)

Jesus og sukkot

Løvhytttefesten på Jesu tid

Løvhytter og lulav

- Løvhytter (i Jerusalem)
- ”Lulav” (svingning på tempelpladsen)

Lulav?

”Den første dag skal I tage frugter af prægtige træer, palmegrene og grene af løvrige træer og af popler og I skal glæde jer for Herren i syv dage. ... I skal bo i løvhytter i syv dage ...”

Piletræs-grenene og Hoshanna

The Kohanim circle the wooden altar. (Adam Propp)

Hoshanna Rabba

5 Tower of Phasael

14 Bethesda Pools

Pool of Israel

Temple Mount

Path

Vandritualet ved Siloa dam

Triple Gate and

Double Gate and Steps

Robinson's Arch

16 Kidron Valley

JERUSALEM IN THE TIME OF JESUS

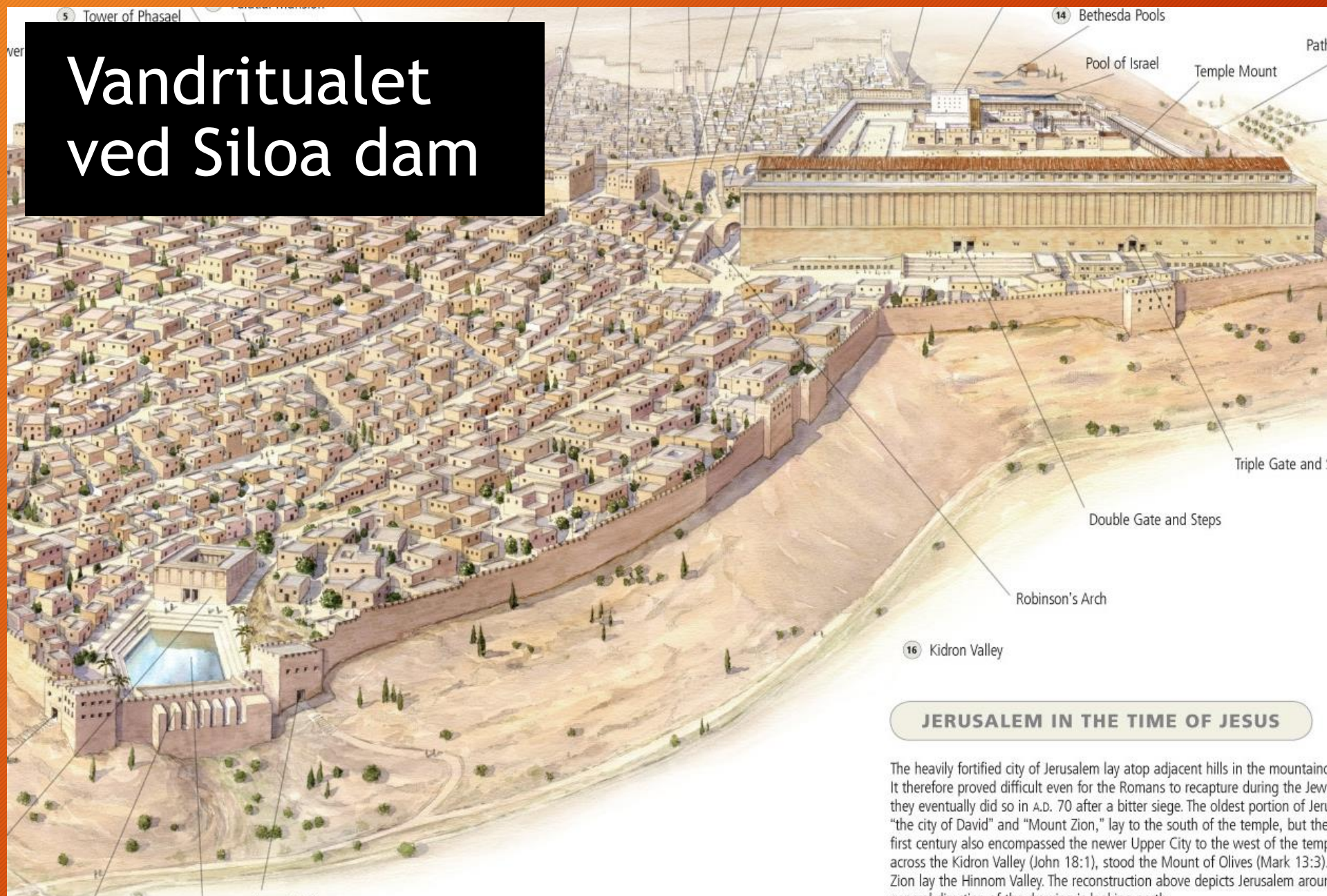
The heavily fortified city of Jerusalem lay atop adjacent hills in the mountains. It therefore proved difficult even for the Romans to recapture during the Jewish Revolt, though they eventually did so in A.D. 70 after a bitter siege. The oldest portion of Jerusalem, "the city of David" and "Mount Zion," lay to the south of the temple, but the city in the first century also encompassed the newer Upper City to the west of the temple. To the east, across the Kidron Valley (John 18:1), stood the Mount of Olives (Mark 13:3). To the south, Zion lay the Hinnom Valley. The reconstruction above depicts Jerusalem around A.D. 70. The general direction of the drawing is looking north.

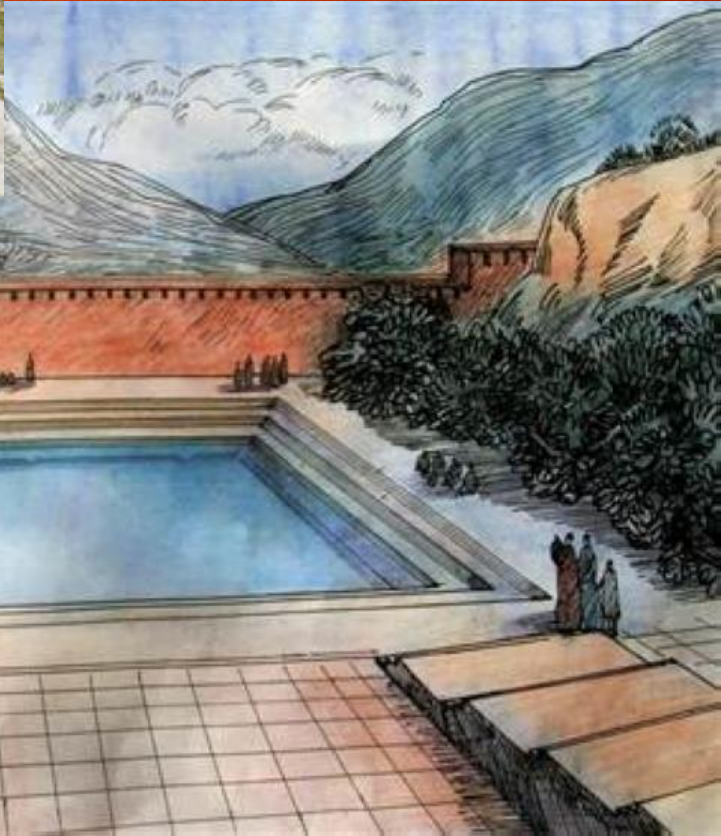
Siloam

Dam

Siloam Reservoir

Fountain Gate

The water is scooped into the vessel. (Adam Propp)

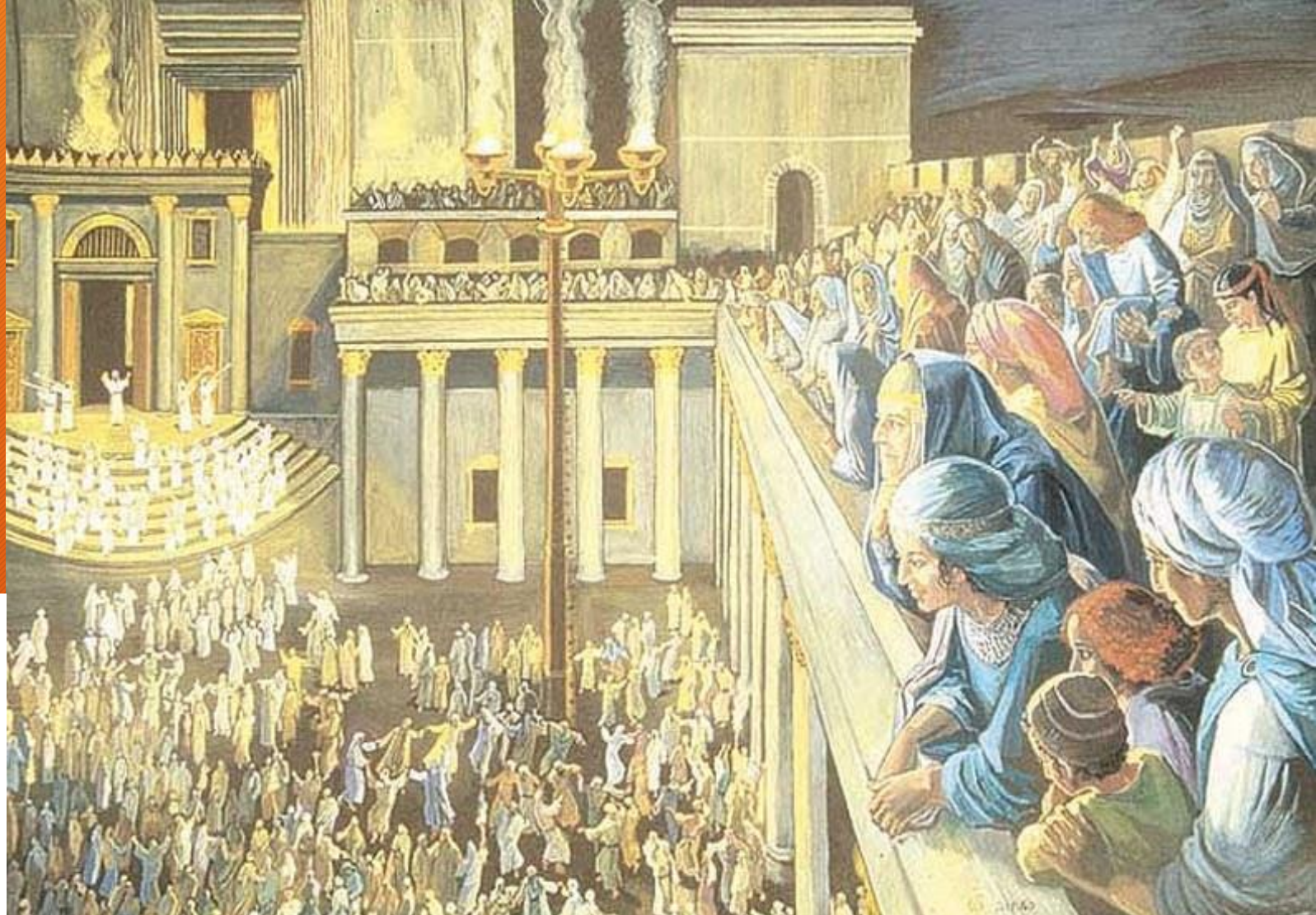
Kohanim (Jewish priests) perform a sacred water libation service on Sukkot, October 19, 2016. (Adam Propp)

Lysstandere på tempelpladsen

”Glæden ved vandtrækket”

”Glæden ved vandtrækket”

Kohanim blow ceremonial trumpets. (Adam Propp)

”Glæden ved vandtrækket”

Rabbinerne:

- Hvorfor hedder det ”glæden ved vandtrækket”?

Rabbi Joshua ben Levi (3. årh.):

- Jo, for derfra trækker de Helligånden i overensstemmelse med de følgende vers i Skriften: ”I skal trække vand med glæde af frelsens kilder”.

(ySuk 5,1 22b)

Jesus og løvhyttetefesten

Jesus til løvhytttefest

Johannes
7,10 - 10,21

- ”På festens sidste og største dag, stod Jesus frem og råbte...” (7,37)

Hoshanna Rabba

”Frels dog, Herre”
fra Salme 118

Jesus til løvhyttfest

Johannes
7,10 - 10,21

”Den, der tørster, skal komme til mig og drikke”
(7,37-39)

Vandet fra Siloa dam

Kohanim (Jewish priests) perform a sacred water libation service on Sukkot, October 19, 2016. (Adam Propp)

Jesus til løvhyttedefest

Johannes
7,10 - 10,21

”Den, der tørster, skal komme til mig og drikke. Den, der tror på mig, skal det gå, som Skriften siger: ‘Fra hans indre skal der rinde strømme af levende vand.’ Det sagde han om den ånd, som de, der troede på ham, skulle få.” (7,37-39)

Rabbinerne om ”Glæden ved vandtrækket”:

Derfra trækker de Helligånden i overensstemmelse med de følgende vers i Skriften: ”I skal trække vand med glæde af frelsens kilder”. (Es 12,3)

Jesus til løvhytttefest

Johannes
7,10 - 10,21

- ”Jeg er verdens lys” (8,12; 9,6)

Lystænding i kvindernes forgård

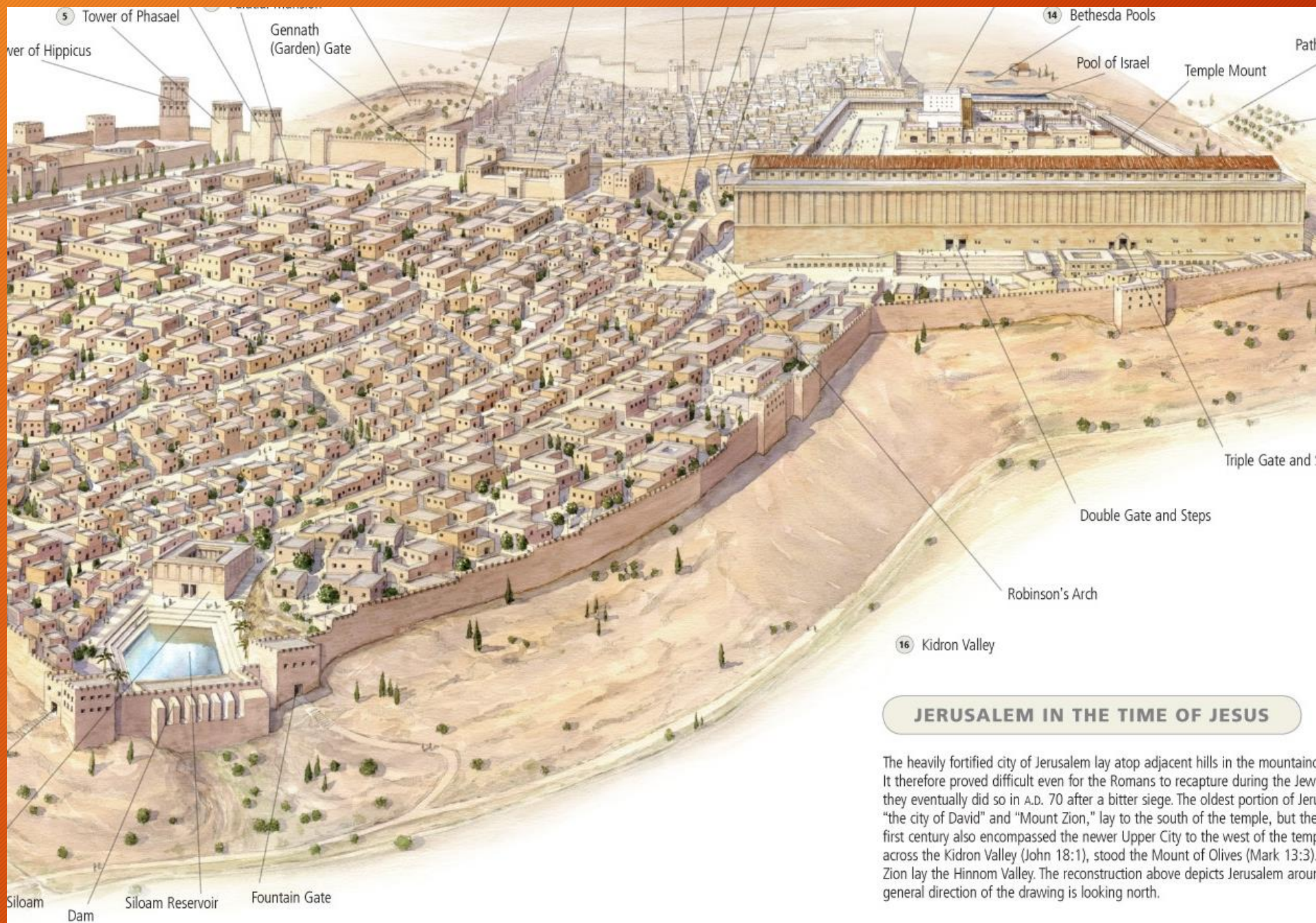

Jesus til løvhyttetfest

Johannes
7,10 - 10,21

- Den blindfødte mand og Siloa dam (Joh 9)
- ”Mens jeg er i verden, er jeg verdens lys”.

5 Tower of Phasael

Gennath (Garden) Gate

14 Bethesda Pools

Pool of Israel

Temple Mount

Triple Gate and

Double Gate and Steps

Robison's Arch

16 Kidron Valley

JERUSALEM IN THE TIME OF JESUS

The heavily fortified city of Jerusalem lay atop adjacent hills in the mountains. It therefore proved difficult even for the Romans to recapture during the Jewish Revolt, though they eventually did so in A.D. 70 after a bitter siege. The oldest portion of Jerusalem, "the city of David" and "Mount Zion," lay to the south of the temple, but the city in the first century also encompassed the newer Upper City to the west of the temple. The Kidron Valley, across the Kidron Valley (John 18:1), stood the Mount of Olives (Mark 13:3). To the north of Mount Zion lay the Hinnom Valley. The reconstruction above depicts Jerusalem around A.D. 70. The general direction of the drawing is looking north.

Siloam Dam Siloam Reservoir Fountain Gate

Jesus til løvhyttetefest

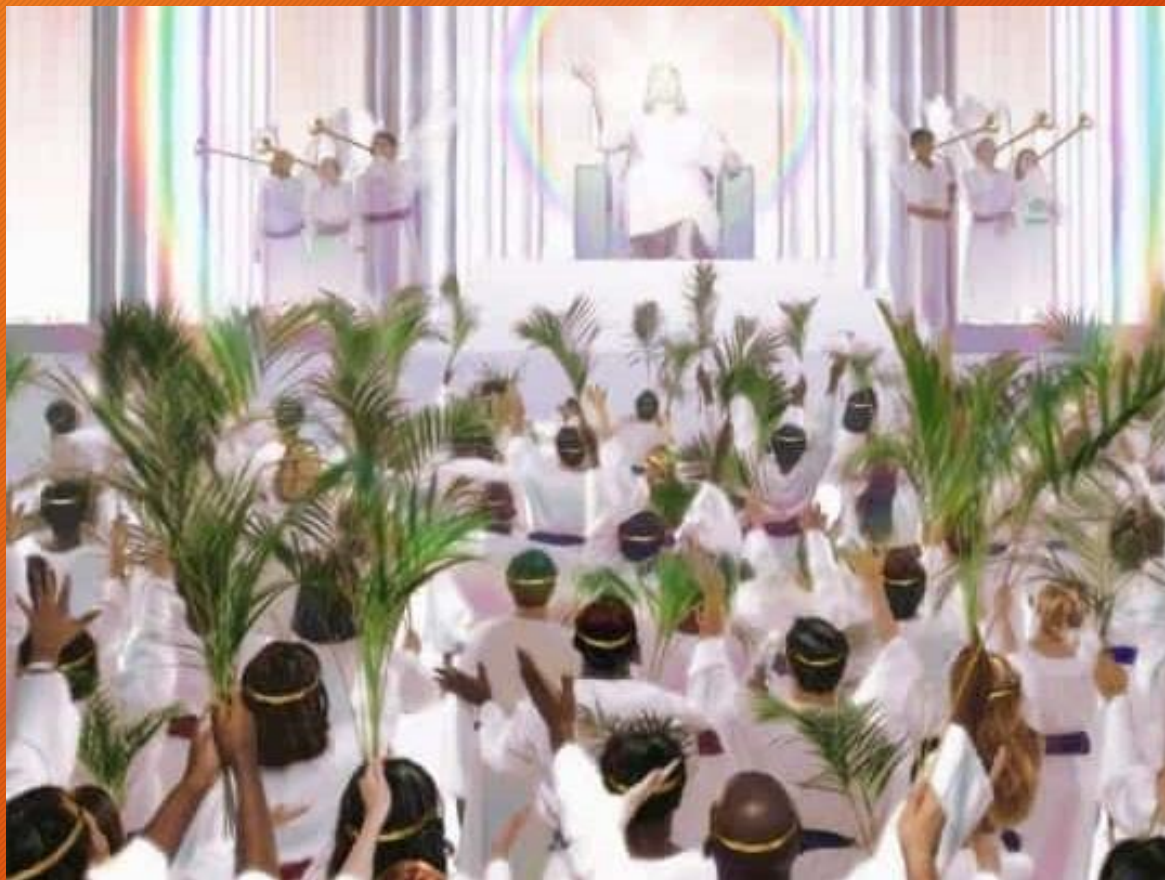
Johannes
7,10 - 10,21

- ”Jeg er den gode hyrde” (10,1-21)

Salme 78:

- Han førte dem i skyen om dagen og i lysende ild om natten.
- Han kløvede klipper i ørkenen og gav dem vand.
- Han ... ledte dem i ørkenen som en hjord.

Den evige løvhyttfest

Den evige Løvhytttefest

Åb 7

- den store (indsamlede) skare
- ”palmegrene i hænderne” (v.9)
- ”glæde”
- ”rejse sit telt over dem” (v. 15)
- ”vogte dem og lede dem” (v.17)
- ”livets kildevæld” (v.17)

Allerede/Endnu ikke

Den evige Løvhyttefest

Åb 21

- ”En ny himmel og jord”
- ”Nu er Guds bolig hos menneskene” (v.3)
- ”Den, der tørster ... livets vand” (v. 6)
- ”Lammet er dens lys” (v. 23)
- ”Folkeslagene... og jordens konger ... med deres herligheder” (v. 24)

Allerede/Endnu ikke

Den evige Løvhyttefest

Åb 22

- ”Det Ny Jerusalem”
- ”floden med livets vand ... fra tronen” (v.1)
- ”træets blade” (v.2)
- ”Herren Gud lyser for dem...” (v.5)
- ”konger i evighedernes evigheder” (v.5)

Allerede/Endnu ikke

Festerne og den nye pagt

Påske Jesu død og opstandelse

Forløsning

Pinse Ånden i det ny tempel

Helligelse

Løvhyttetefest Den nye genfødte Jord

*Indsamlingen/
Gud hos sit folk*

?

Jul

Påske

Pinse

Løvhytttefest

?

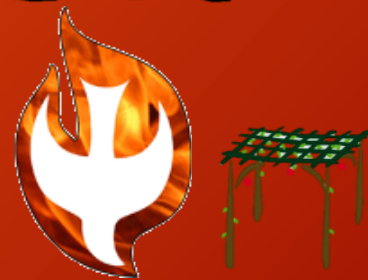
Jul

Påske

Pinse

Sukkot "allerede" og Pinse

- Gud tog bolig hos os ved sin Ånd
- Verdens lys og det levende vand er hos os ved Åndens udgydelse (jf. Joh 7,37-39)
- Høsten (indsamlingen) *er* sat igang

Jul

Påske

Pinse

Løvhytttefest

Efterårets tre fester

Hornblæsningsdagen

1. Tishri

Forsoningsdagen

10. Tishri

Løvhyttefesten

15. Tishri

Festerne og Guds frelsesplan

- Sabbat

Påske

Forløsning

(basis)

Pinse

Helligelse

(effektivering
og proces)

-
- Hornblæsning (sabbatsmånedens indvarsles)

- Forsoningsdagen (dommedag)

Løvhyttefest

Indsamling

(mål)

- Sabbat

Festerne og den nye pagt

Påske → Jesu død og opstandelse

Forløsning

Pinse → Ånden i det ny tempel

Helligelse

Løvhyttetfest → Den nye genfødte Jord

Indsamlingen/

Gud hos sit folk

Spørgsmål til samtale

- Hvad handler løvhyttetefesten om?
- Beskriv forløbet i den årlige jødiske festkalender.
- Hvordan føres løvhyttetefesten videre i NT (allerede/endnu ikke)?
- Hvorfor fejrer vi påske og pinse, men ikke løvhyttetefest i det kristne kirkeår?
- Kan det enkelte menneskes vandring i Guds frelseshistorie sættes i relation til Israels festkalender?
- Hvad var nyt for dig i dag? Hvad tager du med?

